

Structural Equation Model for Predicting Marital Satisfaction Based on Early Maladaptive Schemas and The Tendency to Break the Contract Mediated by Happiness in Married Women

Shahnaz Rastgoo¹, Felor Khayatan^{2*}

1- Master student of Psychology, Khorasgan Branch Islamic Azad University of Isfahan, Isfahan, Iran

2- Assistant Professor, Department of Psychology, Khorasgan Branch Islamic Azad University of Isfahan, Isfahan, Iran

Citation: Rastgoo, S., & Khayatan, F. (2021). Structural equation model for predicting marital satisfaction based on early maladaptive schemas and the tendency to break the contract mediated by happiness in married women. *Clinical Psychology Achievements*, 7(1), 13-26.

Abstract

This study aimed to model the predictors of marital satisfaction based on initial maladaptive schemas and the tendency to break the contract mediated by happiness in married women. The statistical population of this research was women living in Isfahan city in 2021, and 290 people were selected as research samples using relative random sampling. Research tools included Young Schema Questionnaire, Oxford Happiness Questionnaire, Willingness to Break, and Marital Satisfaction questionnaires. To test the research hypotheses, the structural equation method was used. The results showed that with increasing happiness, women's marital satisfaction increases. In addition, reducing the initial maladaptive schemas, except for deprivation, increases happiness and women's marital satisfaction. In addition, happiness increases as the desire to break the covenant improve. However, the change in the tendency to break the contract does not significantly affect marital satisfaction. Also, mediation of happiness in the path of harm and harm schemes to disease and insufficient restraint is partial to mediation satisfaction. In general, the results of the research show that by reducing the initial incompatible schemas (damage and loss compared to illness and insufficient self-control), marital satisfaction increases in women, but with the increase of happiness in this relationship, the effect of reducing schemas on increasing marital satisfaction increases, and the mediation of happiness in the path of the desire to break the contract on marital satisfaction is a complete mediation. The present results can be used by counselors and researchers to increase marital satisfaction.

Keywords: Marital satisfaction, Early maladaptive schemas, Break the contract, Happiness

* **Corresponding Author:** Felor Khayatan

E-mail: fkhayatan@yahoo.com

مدل معادلات ساختاری پیش‌بینی‌کنندگی رضایت زناشویی براساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تمایل به پیمان‌شکنی با میانجی‌گری شادکامی در زنان متأهل

شهناز راستگو^۱، فلور خیاطان^{۲*}

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی، واحد خوراسگان دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان، اصفهان، ایران

۲- استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد خوراسگان دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان، اصفهان، ایران

چکیده

پژوهش حاضر باهدف مدلیابی پیش‌بینی‌کننده‌های رضایت زناشویی براساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تمایل به پیمان‌شکنی با میانجی‌گری شادکامی در زنان متأهل انجام شد. جامعه آماری این پژوهش زنان ساکن شهر اصفهان در سال ۱۴۰۰ بود که به شیوه تصادفی نسبی تعداد ۲۹۰ پرسش‌نامه تکمیل گردید. ابزارهای پژوهش مشتمل بر پرسش‌نامه‌های طرح‌واره یانگ، شادکامی آکسفورد، میل به پیمان‌شکنی و رضایت زناشویی بود. جهت بررسی فرضیه‌های پژوهش از روش معادلات ساختاری استفاده شد. نتایج نشان داد با افزایش شادکامی، رضایت زناشویی زنان افزایش می‌یابد همچنین با کاهش طرح‌واره‌هایی ناسازگار اولیه به‌جز محرومیت هم میزان شادکامی افزایش یافته و هم رضایت زناشویی زنان بیشتر می‌شود. علاوه بر این با بهبود میل به پیمان‌شکنی، شادکامی افزایش می‌یابد؛ اما تغییر در میل به پیمان‌شکنی، بر رضایت زناشویی تأثیر مستقیم معنی‌داری ندارد. همچنین میانجی‌گری شادکامی در مسیر طرح‌واره‌های آسیب و ضرر نسبت به بیماری و خویش‌داری ناکافی بر رضایت میانجی‌گری جزئی است. به‌صورت کلی نتیجه پژوهش نشان می‌دهد با کاهش طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه (آسیب و ضرر نسبت به بیماری و خویش‌داری ناکافی)، رضایت زناشویی در زنان افزایش می‌یابد اما با اضافه شدن شادکامی در این رابطه تأثیر کاهش طرح‌واره‌ها بر زیاده‌تر شدن رضایت زناشویی افزایش نشان می‌دهد و میانجی‌گری شادکامی در مسیر میل به پیمان‌شکنی بر رضایت زناشویی میانجی‌گری کامل است. نتایج حاضر می‌تواند توسط مشاوران و پژوهشگران در راستای افزایش رضایت زناشویی مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

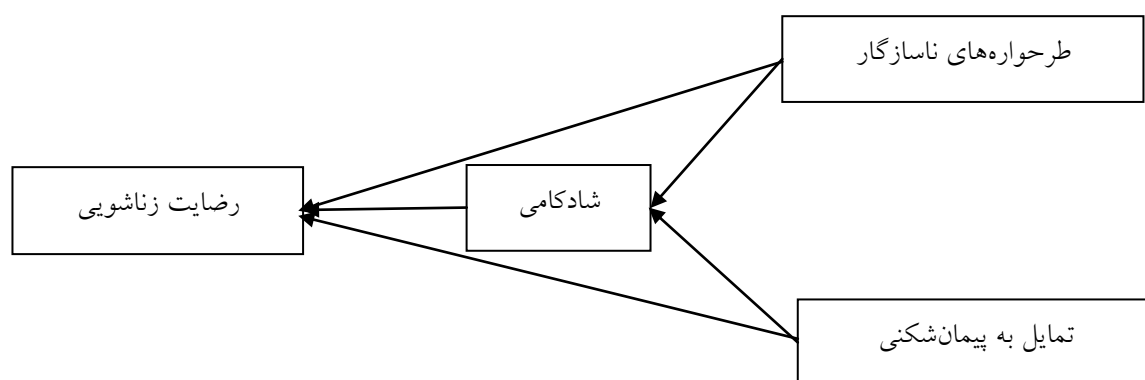
کلیدواژه‌ها: رضایت زناشویی، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، پیمان‌شکنی، شادکامی

مقدمه

زمانی که فرمول شادکامی و ثبات زندگی زناشویی بررسی می‌شود یکی از مؤلفه‌های بسیار مهم رضایت زناشویی می‌باشد (Akool, 2017). رضایت زناشویی اثرات قابل‌توجهی بر رضایت کلی از زندگی بهزیستی عمومی و روان‌شناختی دارد (Yeşiltepe & Çelik, 2014)؛ و به‌عنوان ارزیابی ذهنی فرد و احساسات شخصی نسبت به ازدواج تعریف می‌شود (Thompson, 1988). همچنین Hawkins (1968) معتقد است رضایت زناشویی احساس شادی، رضایت و لذتی است که فرد هنگام در نظر گرفتن تمام جنبه‌های فعلی زندگی مشترک تجربه می‌کند؛ مفهوم رضایت زناشویی نیز به‌عنوان میزان برآورده شدن انتظارات فرد از ازدواج نیز معرفی شده است (Sharaievska et al., 2013). نتایج یک مطالعه طولی پانزده‌ساله باهدف بررسی رابطه‌ی بین رضایت زناشویی زوجین و طلاق نشان داد رضایت زناشویی پیش‌بینی‌کننده طلاق و ثبات در زوجین می‌باشد (Hirschberge et al., 2009). لذا باتوجه به آنکه اکثریت اعضای جامعه متأهل هستند و یا در شرف ازدواج می‌باشند (Çağ & Yıldırım, 2013) و همچنین باتوجه به آمار بالای طلاق در ازدواج‌های معاصر و پیامدهای عمیق و مخرب آن و ارتباط رضایت زناشویی با طلاق و تأثیرات آن بر سلامت روانی و جسمی افراد متأهل شناسایی عوامل تأثیرگذار بر رضایت زناشویی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (Akool, 2017). رضایت زناشویی در افراد تازه ازدواج کرده بالا می‌باشد اما به مرور زمان این رضایت کاهش می‌یابد (Lavner et al., 2017) و خطر انحلال زناشویی آن‌ها در مقایسه با ازدواج‌های تثبیت‌شده زیاده‌تر است (Kreider & Ellis, 2011). رویکردهای نظری و تجربی برای درک این روندها به‌طورکلی بر پیش‌بینی تغییر رضایت زناشویی در طول زمان متمرکز شده است. به‌عنوان مثال مدل آسیب‌پذیری-استرس-انطباق (vulnerability-stress-adaptation model) و Karney and Bradbury (1995) طبقات گسترده‌ای از متغیرهای تأثیرگذار بر رضایت زناشویی را ارائه می‌دهد. برخی از پژوهش‌ها بر اختلاف‌نظرها و روابط منفی زوجین تأکید دارند (Huston et al., 2001؛ Stanley et al., 2002؛ Lavner et al., 2017). در برخی از پژوهش‌ها نیز ویژگی‌های شخصیتی به‌عنوان یک پیش‌بینی‌کننده مهم رضایت زناشویی شناخته می‌شوند (Kelly & Conley, 1987). در واقع یافته‌های حاصل از دو فراتحلیل بزرگ نشان می‌دهد که ویژگی‌هایی همچون روان‌رنجورخویی، توافق‌پذیری، وظیفه‌شناسی و برون‌گرایی با رضایت زناشویی خود فرد (اثر بازیگر) و رضایت زناشویی شریک زندگی او (اثرات شریک زندگی) مرتبط است (Heller et al., 2004؛ Malouff et al., 2010). همچنین نتایج پژوهش (Lavner et al., 2017) نشان می‌دهد تغییرات ویژگی‌های فردی و رفتاری زوجین در طول زمان رضایت زناشویی را کاهش می‌دهد. همچنین بسیاری از محققین بر تأثیرات بالقوه طرح‌واره‌ها بر رضایت زوجین تأکید کرده‌اند (Beck, 1979؛ Chatav & Whisman, 2009؛ Sacco & Phares, 2001). Ellis (1976) معتقد بود سطح بالای باورهای غیرمنطقی زوجین مانند افکار اغراق‌آمیز، غیرقابل‌انعطاف، نامعقول و مطلق‌گرایانه بر رضایت زوجین تأثیر می‌گذارد. طرح‌واره‌ها به ویژگی‌ها و مضامین بسیار پایدار و مقاومی اشاره دارد که شامل خاطرات، احساسات، شناخت‌ها و احساسات بدنی درباره خود و روابط با دیگران است که اساساً به‌دنبال تجربیات نامطلوب در دوران کودکی ایجاد می‌شوند و تا حد قابل‌توجهی ناکارآمد هستند. طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه زمانی نیازهای عاطفی اساسی در دوران کودکی برآورده نشده باشند و محیط اولیه نایمن باشد ایجاد می‌گردد (Akool, 2017؛ Young et al., 2003). باورهای اصلی زوجین که توسط طرح‌واره‌ها ناکارآمد شکل می‌گیرند بر نحوه تعامل زوجین تأثیرگذار می‌باشند (Nia et al., 2015)، مطالعاتی که به بررسی اثرات طرح‌واره ناسازگار اولیه بر رضایت زناشویی افراد می‌پردازند به این معنا که به‌طورکلی افزایش سطح طرح‌واره ناسازگار اولیه با کاهش رضایت زناشویی یا زوجین همراه است (Dumitrescu & Rusu, 2012؛ Nia et al., 2015؛ Yiğit & Çelik, 2015).

یکی دیگر از متغیرهای موردتوجه پژوهش حاضر تمایل به پیمان‌شکنی می‌باشد، تمایل به پیمان‌شکنی با پیامدهای مخرب مختلفی برای هر دو شریک زندگی و رابطه همراه است. افراد ممکن است علائم افسردگی (depression)، اضطراب (anxiety) و اختلال استرس پس از سانحه (post-traumatic stress disorder) را تجربه کنند (Dixon, 2020؛ جودکی، ۱۴۰۰). علاوه بر این خیانت با افزایش تعارض (conflict) و گرایش به رفتارهای پرخاشگرانه همراه است که بروز رفتار خشونت‌آمیز (violence) به کاهش رضایت زوجین منجر شود (Nemeth, 2012؛ Wang, 2012)؛ بنابراین می‌توان گفت هنگام وقوع پیمان‌شکنی زناشویی زوجین اغلب ضررهای مادی و معنوی قابل‌توجهی را تجربه می‌کنند (Crouch & Dickies, 2016). Shackelford et al. (2008) در پژوهش خود نشان می‌دهند که رضایت زناشویی پایین با احتمال پیمان‌شکنی ارتباط دارد. به‌گونه‌ای که عدم یا ناکافی بودن

رضایت زناشویی به‌عنوان یکی از عوامل مهم در بروز پیمان‌شکنی مطرح می‌شود (Santos & Isma & Turnip, 2019). اما باتوجه به آنکه تحقیقات، از الگوی بین نسلی پیمان‌شکنی در خانواده‌ها پشتیبانی می‌کند (Cerqueira-Santos, 2020)؛ می‌توان انتظار داشت تمایل و گرایش افراد به تجربه روابط متعدد و پیمان‌شکنی نیز رضایت زناشویی را تحت تأثیر قرار دهد. همچنین نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد رضایت زناشویی با شادکامی ارتباط دارد. در یک مطالعه طولی ۱۲ ساله، Hawkins and Booth (2005) دریافتند که افراد متأهل ناراضی، شادی کمتری را تجربه می‌کنند. در همین راستا نتایج پژوهش‌ها شادکامی را به‌عنوان عامل پایدارکننده ازدواج معرفی می‌کنند (Thompson, 2019؛ Yadav & Srivastava, 2019). شادکامی به‌عنوان یک پدیده احساسی مثبت (Seligman, 2004) با افزایش مهارت‌های زندگی زناشویی می‌تواند رضایت زناشویی را پیش‌بینی نماید (کرمی و همکاران، ۱۴۰۰)؛ بنابراین باتوجه به موارد ذکرشده پژوهش حاضر به‌دنبال مدل‌یابی پیش‌بینی‌کننده‌های رضایت زناشویی براساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تمایل به پیمان‌شکنی با میانجی‌گری شادکامی می‌باشد.

شکل ۱. مدل مفروضه اولیه

روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی و معادلات ساختاری می‌باشد. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل تأهل، جنسیت مؤنث و داوطلب شرکت در پژوهش بود و ملاک‌های خروج عدم تمایل به همکاری، عدم تکمیل صحیح ابزارهای پژوهش و دارا بودن اختلالات روانی بود. به‌منظور اجرای پژوهش از شرکت‌کنندگان که به شیوه در دسترس از بین زنان متأهل ساکن شهر اصفهان انتخاب شده بودند خواسته شد به‌صورت صادقانه و در جهت پیشبرد اهداف پژوهش به سؤالات پرسش‌نامه‌ها پاسخ دهند. جامعه آماری این پژوهش مشتمل بر کلیه زنان ساکن شهر اصفهان در سال ۱۴۰۰ بود که طبق آمارنامه شهر اصفهان در سال ۱۳۹۹، معادل ۱۱۰۹۸۰۳ می‌باشد که به شیوه تصادفی‌نسبی از هریک از مناطق شهر اصفهان نمونه آماری جمع‌آوری شد که نهایتاً تعداد ۲۹۰ پرسش‌نامه تکمیل گردید.

ابزار پژوهش

پرسش‌نامه طرح‌واره یانگ-فرم کوتاه (Young Schema Questionnaire-Short Form): این پرسش‌نامه در سال ۱۹۹۴ توسط جفری یانگ ساخته شده است. پرسش‌نامه طرح‌واره یانگ بر پایه مشاهدات تجربه شده توسط متخصصان بالینی ساخته شده است. این پرسش‌نامه خودگزارشی و دارای ۲۰۵ ماده است و برای اندازه‌گیری شانزده طرح‌واره غیرانطباقی اولیه طراحی شده است اما فرم کوتاه‌تر این پرسش‌نامه به‌دلیل داشتن ویژگی‌های نسخه اصلی و ازسوی دیگر سهولت اجرا بیشتر مورد استقبال قرار گرفته است. پرسش‌نامه طرح‌واره یانگ-فرم کوتاه (YSQ-SF) توسط یانگ (۱۹۹۸) برای اندازه‌گیری ۱۵ طرح‌واره ساخته شده است. این مقیاس شامل ۷۵ ماده است که در طیف لیکرت ۶درجه‌ای (کاملاً غلط تا کاملاً درست) پاسخ داده می‌شود. نمره بالا در یک خرده‌مقیاس معین احتمال بیشتر وجود یک طرح‌واره غیرانطباقی را برای آن فرد نشان می‌دهد. والر، میر

و هانیان (۲۰۰۱) همسانی درونی مقیاس را ۰/۹۶ گزارش دادند. به‌علاوه همسانی درونی برای تمامی خرده‌مقیاس‌ها بالاتر از ۰/۸۰ بود. پایایی بازآزمایی خرده‌مقیاس‌ها هم بین ۰/۵ تا ۰/۸۲ به‌دست آمد. صدوقی و آگیلار وفایی (۱۳۸۷) همسانی درونی خرده‌مقیاس‌ها بین ۰/۶۲ تا ۰/۹۰ و نمره‌کل مقیاس را ۰/۹۴ گزارش کرده‌اند. برای نمره‌گذاری این پرسش‌نامه باید ابتدا در هر عبارت به‌ترتیب زیر به پاسخ‌ها نمره داده شود. کاملاً در مورد من درست است: نمره ۶. اکثر اوقات در مورد من درست است: نمره ۵. تقریباً در مورد من درست است: نمره ۴. در مورد من بیشتر درست است تا نادرست: نمره ۳. اکثر اوقات در مورد من درست است: نمره ۵. کاملاً در مورد من نادرست است: نمره ۱. خرده‌مقیاس‌ها و ماده‌های آن‌ها عبارت‌انداز: خرده‌مقیاس سؤالات محرومیت هیجانی، ماده‌های ۱ تا ۵، رهاشدگی/بی‌ثباتی، سؤالات ۶ تا ۱۰، بی‌اعتمادی/بدرفتاری، سؤالات ۱۱ تا ۱۵، انزوای اجتماعی/بیگانگی، سؤالات ۱۶ تا ۲۰، نقص/شرم، سؤالات ۲۱ تا ۲۵، شکست، سؤالات ۲۶ تا ۳۰، وابستگی/بی‌کفایتی، سؤالات ۳۱ تا ۳۵، آسیب‌پذیری در برابر ضرر و بیماری، سؤالات ۳۶ تا ۴۰، گرفتار/خودتحوّل نیافته، سؤالات ۴۱ تا ۴۵، اطاعت، سؤالات ۴۶ تا ۵۰، ایثار، سؤالات ۵۱ تا ۵۵، بازداری هیجانی، سؤالات ۵۶ تا ۶۰، معیارهای سرسختانه، سؤالات ۶۱ تا ۶۵، استحقاق/بزرگ‌منشی، سؤالات ۶۶ تا ۷۰، خویشنداری/خودانضباطی ناکافی سؤالات ۷۱ تا ۷۵. نمره هر خرده‌مقیاس با جمع نمرات سؤالات آن خرده‌مقیاس تقسیم بر تعداد سؤالات و نمره‌کل مقیاس با جمع نمرات کل ماده‌ها تقسیم آن‌ها بر تعداد ماده‌ها به‌دست می‌آید. نمره بالا در یک خرده‌مقیاس معین احتمال بیشتر وجود یک طرح‌واره غیرانطباقی را برای آن فرد نشان می‌دهد. پایایی به‌دست آمده با استفاده از آلفای کرونباخ برای مؤلفه‌های طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه به این صورت به‌دست آمد: محرومیت‌های هیجانی (۰/۵۳)، رهاشدگی، بی‌ثباتی (۰/۵۹)، بی‌اعتمادی/سوءرفتار (۰/۴۶)، انزوای اجتماعی/بیگانگی (۰/۴۷)، نقص/بی‌مه‌ری (۰/۵۵)، شکست در پیشرفت (۰/۵۳)، وابستگی/بی‌کفایتی عملی (۰/۵۵)، آسیب‌نسبت‌به‌ضرر و بیماری (۰/۴۳)، گرفتاری (۰/۴۷)، اطاعت (۰/۴۳)، ازخودگذشتگی (۰/۴۴)، بازداری هیجانی (۰/۴۶)، معیارهای سخت‌گیرانه (۰/۴۶)، استحقاق (۰/۴۰)، خویشنداری ناکافی (۰/۴۰). همچنین پایایی برای نمره‌کل پرسش‌نامه به میزان (۰/۸۹) محاسبه شد.

پرسش‌نامه شادکامی آکسفورد (Oxford Happiness Questionnaire): این پرسش‌نامه توسط آرگیل، مارتین و کراسلند در سال ۱۹۸۹ باهدف سنجش شادکامی افراد طراحی شد. این پرسش‌نامه دارای ۲۹ سؤال چهارگزینه‌ای است که از یک تا چهار نمره‌گذاری می‌شوند. جمع نمره‌های ماده‌های ۲۹گانه، نمره‌کل مقیاس را تشکیل می‌دهد. نمره‌کل آزمودنی از صفر تا ۸۷ در نوسان است (رجبی و همکاران، ۱۳۹۱) با بررسی ۱۸۰ آزمودنی، ضریب آلفای کرونباخ فرم کوتاه سیاهه شادکامی آکسفورد را ۰/۸۴ به‌دست آورد. در بررسی فرانسویس، رابینز و وایت (۲۰۰۳) ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ گزارش شد. فرانسویس، جونز و ویل کاکس (۲۰۰۰) در یک بررسی بین فرهنگی در کشورهای انگلیس، آمریکا، استرالیا و کانادا به‌ترتیب ضرایب آلفای کرونباخ ۰/۸۹، ۰/۹۰، ۰/۸۹ و ۰/۸۹ را گزارش کردند. در بررسی علی‌پور و نوربالا (۱۳۷۸) اعتبار فرم فارسی پرسش‌نامه شادکامی آکسفورد (OHI) با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۳، با روش دونیمه کردن ۰/۵۸ و با روش گاتمن ۰/۹۱ بود. پایایی به‌دست آمده با استفاده از آلفای کرونباخ به میزان (۰/۷۹) محاسبه شد.

پرسش‌نامه میل به پیمان‌شکنی: این پرسش‌نامه باهدف سنجش گرایش به خیانت در افراد توسط مرامی و خادمی (۱۳۹۲) طراحی شد. این پرسش‌نامه دارای ۶۵ سؤال است و طیف لیکرت پاسخ‌دهی پنج‌درجه‌ای از کاملاً مخالفم (۰)، مخالفم (۱)، نمی‌دانم (۲)، موافقم (۳) و کاملاً موافقم (۴)، می‌باشد. این پرسش‌نامه توسط مرامی و خادمی (۱۳۹۲) بر روی ۴۸۴ زوج متأهل و مجرد اجرا شد و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ به میزان ۰/۸۲ گزارش شده است. پایایی به‌دست آمده با استفاده از آلفای کرونباخ به میزان (۰/۸۳) محاسبه شد.

پرسش‌نامه رضایت زناشویی (Marital Satisfaction Questionnaire): در این پژوهش برای بررسی میزان رضایت زناشویی از پرسش‌نامه زوجی اینریچ (four Enrich Couple Scales) استفاده شد. پرسش‌نامه رضایت زناشویی انریچ توسط اولسون در سال ۱۹۹۸ تهیه شد. این پرسش‌نامه به‌عنوان یک ابزار تحقیق معتبر در تحقیقات و کارهای بالینی متعددی مورد استفاده قرار گرفته است. (Fowers and Olson, 1998) از این پرسش‌نامه برای بررسی رضایت زناشویی استفاده کرده‌اند و معتقدند که این مقیاس نسبت به تغییراتی که در خانواده به‌وجود می‌آید حساس است. این مقیاس شامل ۳۵ سؤال و چهار خرده‌مقیاس رضایت زناشویی، تحریف آرمانی، ارتباطات و حل تعارض است. خرده‌مقیاس رضایت زناشویی (marital

(satisfaction)، رضایت و انطباق افراد با ۱۰ جنبه رابطه زناشویی شامل مسائل شخصیتی (personality issues)، ارتباطات (communication)، حل تعارض (conflict resolution)، مدیریت مالی (financial management)، فعالیت‌های اوقات فراغت (leisure activities)، رابطه جنسی (sexual relationship)، فرزندان و فرزندپروری (children and parenting)، خانواده و دوستان (family and friends)، نقش‌های مساوات‌طلبی مربوط به زن و مرد (equalitarian roles)، جهت‌گیری مذهبی (religious orientation) را اندازه‌گیری می‌کند. ضریب آلفای پرسش‌نامه به‌وسیله السون و السون (۲۰۰۰) برای خرده‌مقیاس‌های رضایت زناشویی، ارتباطات، حل تعارض و تحریف آرمانی به‌ترتیب ۰/۸۶، ۰/۸۱، ۰/۹۰ و ۰/۹۲ گزارش شده است. این مقیاس در ایران به‌وسیله آسوده، خلیلی، لوانسانی و خرده‌مقیاس به‌ترتیب ۰/۸۶، ۰/۸۱، ۰/۹۰ و ۰/۹۲ گزارش شده است. ضریب آلفای مقیاس در مطالعه آسوده و همکاران (۱۳۸۹) به‌ترتیب برابر با دانش‌پور (۱۳۸۹) ترجمه و هنجاریابی شده است. ضریب آلفای مقیاس در مطالعه آسوده و همکاران (۱۳۸۹) به‌ترتیب برابر با ۰/۶۸ برای خرده‌مقیاس رضایت زناشویی، ۰/۷۸ برای ارتباطات، ۰/۶۲ برای حل تعارض و ۰/۷۷ درصد برای تحریف آرمانی به‌دست آمد. این مقیاس به‌صورت لیکرت ۵ درجه‌ای با گزینه‌های کاملاً موافقم (نمره ۵) الی کاملاً مخالفم (نمره ۱) می‌باشد. سؤالات ۳، ۵، ۶، ۷، ۱۰، ۱۳، ۱۴، ۱۸، ۱۹، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۲، ۳۳ و ۳۴ آن به‌صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود.

همچنین لازم به ذکر است که این مقیاس دارای چهار نمره مجزا می‌باشد و برای مجموع سؤالات هر مقیاس یک نمره کل محاسبه می‌شود. سؤالات شماره ۱، ۵، ۹، ۱۳، ۱۷، ۲۱، ۲۴، ۲۷، ۳۰ و ۳۵ خرده‌مقیاس رضایت زناشویی را می‌سنجند. سؤالات شماره ۲، ۶، ۱۰، ۱۴، ۱۸، ۲۲، ۲۵، ۲۸، ۳۱ و ۳۴ خرده‌مقیاس ارتباطات؛ سؤالات شماره ۳، ۷، ۱۱، ۱۵، ۱۹، ۲۳، ۲۶، ۲۹، ۳۲ و ۳۳ خرده‌مقیاس حل تعارض و سؤالات ۴، ۸، ۱۲، ۱۶ و ۲۰ نیز خرده‌مقیاس تحریف آرمانی را می‌سنجند. در رضایت زناشویی نمره بالاتر نشان‌دهنده رضایت زناشویی بالاتر می‌باشد. در این پرسش‌نامه نمره‌های کمتر از ۳۰ نشانگر ناراضی‌تی شدید همسران از روابط زناشویی؛ نمره بین ۳۰ تا ۴۰ نشانگر عدم رضایت از روابط زناشویی همسران؛ نمره‌های بین ۴۰ تا ۶۰ نشانگر رضایت نسبی و متوسط از روابط زناشویی همسران؛ نمره‌های بین ۶۰ تا ۷۰ نشانگر رضایت زیاد همسران از روابط زناشویی و نمره‌های بالاتر از ۷۰، نشانگر رضایت فوق‌العاده از روابط زناشویی است. پایایی به‌دست آمده با استفاده از آلفای کرونباخ به میزان (۰/۷۳) محاسبه شد. جهت بررسی فرضیه‌های پژوهش براساس مدل مفهومی پژوهش با استفاده از نرم‌افزار PLS3 مدل تدوین گردیده است که در ابتدا مدل‌ها و شاخص‌های برازش آن ارائه شده و سپس در هر یک از اثرات به تفکیک اثرات مستقیم و غیرمستقیم مورد بررسی قرار می‌گیرد. نرم‌افزار PLS از دسته نرم‌افزارهای مدل‌سازی جدید است که واریانس محور یا ناپارامتریک است. به‌عبارت دیگر این مدل‌سازی ناپارامتریک بوده و نیازی به پیش‌فرض‌هایی مانند نرمال بودن چندمتغیره ندارند. این نرم‌افزار به محققان اجازه می‌دهد تا با حجم نمونه کمتر مدل‌هایی با متغیرهای بیشتر را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند و با توجه به این‌که پیش‌فرض نرمال بودن در این مدل‌سازی ضروری نمی‌باشد با حجم نمونه کم‌تری نسبت به نرم‌افزارهایی مانند ایموس و لیزرل قابل‌تحلیل و برازش است. همچنین در این نرم‌افزار امکان وارد کردن متغیر با یک نمره در مدل وجود دارد.

از آنجایی که در مدل‌سازی مبتنی بر کوواریانس (covariance-based) برای هر متغیر مکنون حداقل حضور سه نشانگر الزامی است اما در مدل‌سازی مبتنی بر PLS این محدودیت وجود ندارد کاربرد روش مدل‌سازی حداقل مجذورات جزئی بسیار زیاد است. رویکردهای متفاوتی در مورد مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) (structural equation modeling) وجود دارد: رویکرد اول مدل‌سازی معادلات ساختاری مبتنی بر کوواریانس نامیده می‌شود با استفاده از بسته‌های نرم‌افزاری مانند LISREL، EQS، AMOS و Mplus انجام می‌شود. رویکرد دوم مدل‌سازی معادلات جزئی (PLS) است که بر تحلیل واریانس تمرکز می‌کند و می‌تواند با استفاده از نرم‌افزارهای PLS-Graph، Visual-PLS، Smart-PLS و PLS Warp اجرا شود. مدل‌سازی معادلات ساختاری مبتنی بر کوواریانس در دهه‌های اخیر به‌صورت گسترده‌ای در حوزه‌های علوم اجتماعی به کار گرفته شده است و هنوز روش مورد ترجیح برای تحلیل آماری در راستای تأیید یا رد نظریه‌ها از طریق آزمون فرضیه‌ها است، به‌خصوص وقتی حجم نمونه بزرگ است یا توزیع داده‌ها نرمال است و از همه مهم‌تر، وقتی مدل، معین است یا به‌عبارتی مدل جنبه تأییدی دارد. این روش مورد ترجیح است (Hair et al., 2011؛ 2012؛ Wang et al., 2009 و Reinartz et al.)؛ اما دستیابی به یک مجموعه‌ای از داده‌ها که همه این ملزومات را برآورده سازند اغلب مشکل است؛ بنابراین متخصصان ممکن است که به‌صورت اکتشافی، یعنی حالتی که اطلاعات اندکی درباره روابطی که

بین متغیرها وجود دارد استفاده کنند. در این مورد پژوهش‌تر می‌تواند از pls استفاده کند. مدل‌سازی مبتنی بر حداقل مجذورات جزئی (Pls) یک رویکرد مدل‌سازی معتدل‌تر نسبت به CB-SEM و بدون هیچ مفروضه‌ای درباره توزیع نمرات است (Vinzi et al., 2010) بنابراین PLS-SEM یک گزینه مناسب در مقابل CB-SEM است به‌خصوص در زمانی که حجم نمونه کم باشد نظریه‌های اندکی در دست باشد دقت پیش‌بینی بیشتر است و ویژگی‌های مدل اصلاحی تأیید نمی‌شود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از نرم‌افزار SPSS23 و Smart PLS3 استفاده شده است. Smart PLS نرم‌افزار مفیدی برای مدل‌سازی معادلات ساختاری حداقل مجذورات جزئی (PLS-SEM) است که توسط Ringle et al. (2005) طراحی شده است. با توجه به این‌که در این پژوهش دو متغیر (شادکامی و میل به پیمان‌شکنی) با یک نمره در مدل وارد می‌شوند این تنها از توانمندی‌ها و مزیت‌های pls است که می‌تواند سازه را با یک سؤال یا نمره در مدل تعریف کرد. لذا از این نرم‌افزار جهت بررسی روابط ساختاری متغیرها استفاده شده است.

مدل‌های ارائه‌شده در پژوهش شامل مدل‌های اندازه‌گیری و مدل ساختاری است. ۱- مدل‌های اندازه‌گیری شامل بخش از مدل است که رابطه متغیرهای پنهان و معرف‌های آن‌ها را بررسی می‌کند. ۲- در بخش مدل ساختاری رابطه بین متغیرهای پنهان نشان داده می‌شود. روایی و پایایی سنجش‌ها، معیارهای ضروری در تعیین دقت و صحت مدل‌های اندازه‌گیری است. از آنجا که پایایی شرط لازم روایی است ابتدا پایایی هر متغیر با استفاده از قابلیت اطمینان شاخص (indicator reliability)، پایایی ترکیبی (composite reliability) و آلفای کرونباخ ارزیابی شد (هیر و همکاران، ۲۰۱۷). قابلیت اطمینان شاخص نشانگر پایایی معرف‌ها برای یک سازه است که ضرایب و بارهای عاملی باید همگی بالاتر از ۰/۴ باشد که در مدل بررسی و تأیید شد. مقدار آلفای کرونباخ نیز در سازه‌ها بررسی شد که همگی بالاتر از ۰/۷ و تأیید شد. پایایی ترکیبی یا مرکب نیز که نشان‌دهنده پایایی سازگاری درونی است در همه متغیرها بالاتر از ۰/۷ بود. روایی متغیرها در بخش مدل‌های اندازه‌گیری با استفاده از روایی همگرا (convergent validity) و روایی افتراقی (discriminated validity) مورد بررسی قرار گرفت. برای بررسی روایی همگرا از معیار میانگین واریانس استخراج شده (average variance extracted) استفاده می‌شود؛ که میزان همبستگی یک سازه با شاخص‌های خود را نشان می‌دهد که در این مدل نیز بررسی شد و در همه متغیرها بالاتر از ۰/۵ و یا نزدیک به ۰/۵ به دست آمده است (هیر و همکاران، ۲۰۱۷). جهت بررسی روایی افتراقی از معیار فورنل لارکر (fornell-larcker criterion) استفاده می‌شود. این ضریب میزان رابطه یک سازه با شاخص‌هایش در مقایسه رابطه آن سازه با سایر سازه‌ها است. از نظر فونل و لارکر (۱۹۸۱) روایی‌واگرا وقتی در سطح قابل‌قبولی است که میزان AVE برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن سازه و سازه‌های دیگر در مدل باشد. اگر برازش مدل اندازه‌گیری از نظر روایی و پایایی مورد تأیید قرار گرفت در مرحله بعد باید قابلیت‌های پیش‌بینی مدل و روابط میان سازه‌ها از مدل ساختاری مورد ارزیابی قرار گیرد. برای ارزیابی معنی‌داری ضرایب از بوت استرپینگ (bootstrapping) استفاده شده است. سطح معنی‌داری ۰/۰۵، سطح اطمینان ۰/۹۵ درصد و مقدار بحرانی ۱/۹۶ در بررسی معنی‌داری ضرایب مورد توجه بوده است. همچنین جهت بررسی مدل ساختاری می‌توان از معیارهای هم‌خطی در مدل‌هایی که دارای دو متغیر مستقل و بیشتر است، ضریب تعیین (R^2) و اندازه اثر (F^2) استفاده نمود. جهت بررسی شدت اثر میانجی در مواردی که میانجی‌گری تأیید شده است از شاخص VAF استفاده می‌شود که این شاخص با استفاده از فرمول مقابل محاسبه می‌شود. $VAF = (a*b) / ((a*b) + c)$ در صورتی که شاخص بالاتر از ۰/۲ باشد شدت میانجی‌گری مورد قبول است اما در صورتی که بالاتر از ۰/۸ باشد نشان‌دهنده میانجی‌گری کامل یا شدت بالای میانجی است اما در صورتی که بین ۰/۲ تا ۰/۸ به دست بیاید میانجی‌گری جزئی است.

یافته‌ها

از آنجا که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه تعداد زیادی را شامل می‌شوند در ابتدا جهت تشخیص طرح‌واره‌های مؤثر در زمینه پیش‌بینی رضایت زناشویی، تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام انجام گرفت و براساس نتایج طرح‌واره‌های معنی‌دار در مدل وارد گردید. نتایج تحلیل رگرسیون به روش گام‌به‌گام در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. ضریب همبستگی چندگانه، تحلیل واریانس و ضرایب رگرسیون برای پیش‌بینی رضایت زناشویی از طریق طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه

متغیرهای وارد شده معادله	R	R ²	SE	آماره‌های تغییر یافته							ضرایب استاندارد	
				F	Df2	Df1	change R ²	P	B	SE _b		β
۱ محرومیت هیجانی	۰/۲۹۲	۰/۰۸۵	۱۳/۶۹	۰/۰۸۵	۱	۲۶۸	۴۲/۹۲	۰/۰۰۱	-۱/۹۲	۷/۱۳	-۰/۱۶۲	۰/۰۰۱
۲ محرومیت هیجانی+خویشتن داری ناکافی	۰/۳۴۲	۰/۱۱۷	۱۳/۴۷	۰/۰۳۲	۱	۲۶۷	۹/۷۱	۰/۰۰۲	-۱/۴۹	۱/۰۵	-۰/۱۳۹	۰/۰۱۱
۳ محرومیت هیجانی+خویشتن داری ناکافی+آسیب نسبت به ضرر و بیماری	۰/۳۷۱	۰/۱۳۸	۱۳/۳۳	۰/۰۲۱	۱	۲۶۶	۶/۳۸	۰/۰۱۲	-۱/۰۷	۰/۹۶	-۰/۱۲۴	۰/۰۲۹

نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام در جدول ۱ نشان می‌دهد در حضور همه متغیرهای پیش‌بین یعنی طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، محرومیت هیجانی، بیشترین توان پیش‌بینی رضایت زناشویی در افراد را دارند. یافته‌های جدول فوق حاکی از آن است که محرومیت هیجانی، ۰/۰۸۵ یا نزدیک به ۸/۵ درصد از رضایت زناشویی در افراد را پیش‌بینی می‌نماید که با توجه به F مشاهده شده (۴۲/۹۲)، این میزان در سطح ۰/۰۰۱ معنی‌دار است. در مرحله دوم با اضافه شدن خویشتن‌داری میزان پیش‌بینی رضایت زناشویی به ۰/۱۱۷ رسیده است یعنی دو متغیر باهم ۱۱/۷ درصد از رضایت زناشویی را پیش‌بینی می‌کنند که با توجه به F مشاهده شده (۹/۷۱)، این میزان در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار است. سهم خالص خویشتن‌داری ناکافی در پیش‌بینی رضایت زناشویی برابر با ۳/۲ درصد بوده است. در مرحله سوم با اضافه شدن آسیب نسبت به ضرر میزان پیش‌بینی رضایت زناشویی به ۰/۱۳۸ رسیده است یعنی سه متغیر باهم ۱۳/۸ درصد از رضایت زناشویی را پیش‌بینی می‌کنند که با توجه به F مشاهده شده (۶/۳۸)، این میزان در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار است. سهم خالص آسیب نسبت به ضرر و بیماری در پیش‌بینی رضایت زناشویی برابر با ۲/۱ درصد بوده است.

بر اساس نتایج به‌دست آمده در جدول ۱ از بین متغیرهای پیش‌بین پژوهش طرح‌واره‌های، محرومیت هیجانی، خویشتن‌داری ناکافی، آسیب نسبت به ضرر و بیماری می‌توانند تغییرات مربوط به رضایت زناشویی در زنان متأهل را پیش‌بینی کنند. با توجه به ضرایب استاندارد بتای به‌دست آمده می‌توان گفت با اضافه شدن یک واحد به محرومیت هیجانی، خویشتن‌داری ناکافی و آسیب نسبت به ضرر و بیماری به ترتیب به میزان ۰/۱۶۲، ۰/۱۳۹ و ۰/۱۲۴ انحراف استاندارد از رضایت زناشویی افراد کاسته می‌شود. سایر طرح‌واره‌های اولیه در حضور همه متغیرهای پیش‌بین توان پیش‌بینی متغیر رضایت زناشویی را نداشته و از مدل حذف گردیده است. یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش و همبستگی درونی متغیرها در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. یافته‌های توصیفی و همبستگی درونی متغیرهای پژوهش

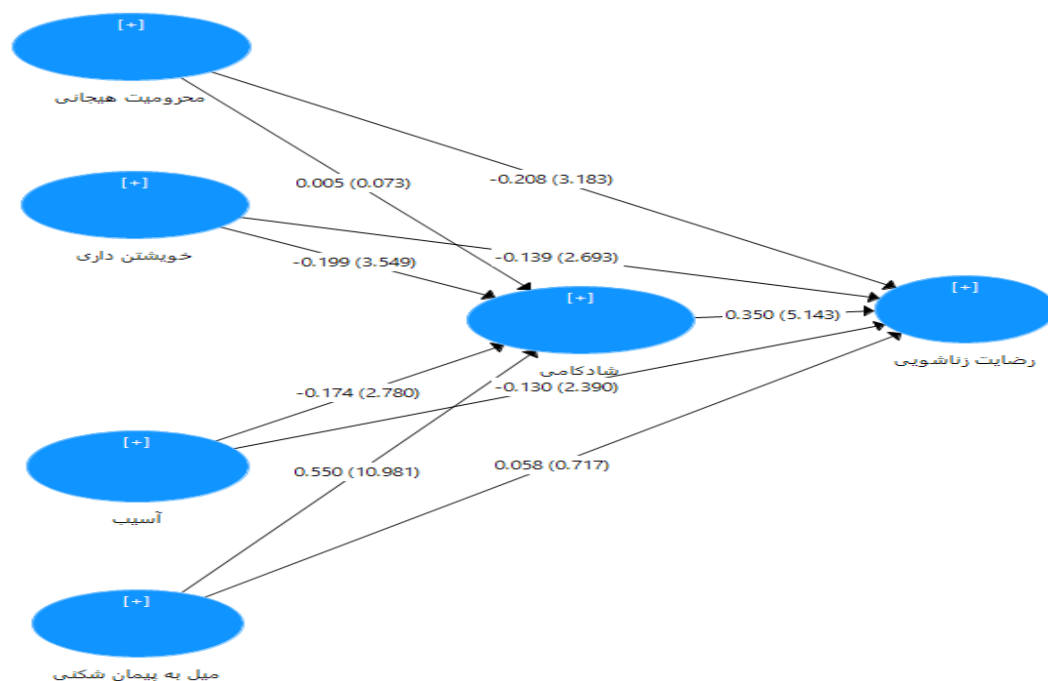
متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	رضایت زناشویی	شادکامی	محرومیت هیجانی	خویشتن‌داری ناکافی	آسیب نسبت به ضرر و بیماری
رضایت زناشویی	۱۰۸/۱۶	۱۴/۲۸					
شادکامی	۶۸/۶۶	۱۱/۰۱	۰/۳۹۹**				
محرومیت هیجانی	۲/۶	۰/۹۳	-۰/۲۸۳**	-۰/۱۲۳*			
خویشتن‌داری ناکافی	۲/۸۷	۰/۸	-۰/۲۶۸**	-۰/۱۱۹*	۰/۲۶۷**		
آسیب نسبت به ضرر و بیماری	۲/۶۲	۰/۸۸	-۰/۲۸۲**	-۰/۱۳۲*	۰/۳۲۲**	۰/۳۵۵**	
میل به پیمان‌شکنی	۱۷۰/۲۱	۲۳/۵۴	۰/۰۹۸	۰/۴۹۱**	۰/۰۹۷	۰/۲۳۵**	۰/۱۷۲**

نتایج در جدول ۲ نشان داده است میانگین رضایت زناشویی ۱۰۸/۱۶، میانگین شادکامی ۶۸/۶۶ میانگین طرح‌واره‌های ناسازگار محرومیت هیجانی، خویشتن‌داری ناکافی و آسیب نسبت به ضرر و بیماری به ترتیب برابر با ۲/۶، ۲/۸۷ و ۲/۶۲، میانگین میل به پیمان‌شکنی برابر با ۱۷۰/۲۱ به‌دست آمده است. همچنین همبستگی درونی بین متغیرهای پژوهش درسته

۰/۰۰۱ معنی‌دار است تنها رابطه بین میل به پیمان‌شکنی با رضایت زناشویی و همچنین میل به پیمان‌شکنی با محرومیت هیجانی غیرمعنی‌دار است.

الگوی تأثیر میل به پیمان‌شکنی و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه بر رضایت زناشویی باتوجه به نقش میانجی‌گرایانه شادکامی در شکل ۲ ارائه شده است همچنین شاخص‌های برازش الگو در جدول ۳ ارائه شده است.

شکل ۲. مدل تأثیر میل به پیمان‌شکنی و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه (محرومیت هیجانی، خویشتن‌داری ناکافی و آسیب و ضرر نسبت به بیماری) بر رضایت زناشویی باتوجه به نقش میانجی‌گرایانه شادکامی

جدول ۳. شاخص‌های برازش الگوی تأثیر میل به پیمان‌شکنی و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه بر رضایت زناشویی باتوجه به نقش میانجی‌گرایانه شادکامی

شاخص‌ها	مقدار مطلوب	رضایت زناشویی	شادکامی	محرومیت هیجانی	خویشتن‌داری ناکافی	آسیب و ضرر نسبت به بیماری	میل به پیمان‌شکنی
آر دو	-	۰/۲۷	۰/۳۳۱	-	-	-	-
آر دو تعدیل‌شده	-	۰/۲۸۲	۰/۳۲۱	-	-	-	-
اف دو	-	۰/۱۳۳	۰/۴۳۶	-	-	-	-
پایایی مرکب	بالاتر از ۰/۷	۰/۸۳	۱/۰۰۰	۰/۷۲۸	۰/۷۲۲	۰/۷۷۸	۱/۰۰۰
آلفای کرونباخ	بالاتر از ۰/۷	۰/۷۲۹	۱/۰۰۰	۰/۷۳۶	۰/۷۶۳	۰/۷۳۴	۱/۰۰۰
شاخص متوسط واریانس استخراج‌شده	بالاتر از ۰/۵	۰/۵۵۱	۱/۰۰۰	۰/۵۵۳	۰/۵۲۷	۰/۵۰۵	۱/۰۰۰
	بالاتر از همبستگی						
فورنل لارکر	سازه‌های مکنون در مدل با یکدیگر	۰/۷۴۲	۱/۰۰۰	۰/۷۴۳	۰/۷۲۵	۰/۷۱	۱/۰۰۰
شاخص هم‌خطی	کمتر از ۲/۵	-	۱/۴۹	۱/۱۳	۱/۱۸	۱/۲۴	۱/۴۹

نتایج در جدول ۳ نشان داده است که هر یک از شاخص‌های پایایی مرکب و آلفای کرونباخ در متغیرهای پژوهش بالاتر از ۰/۷ و مورد قبول است. همچنین میزان شاخص متوسط واریانس استخراج‌شده در همه متغیرها بالاتر از ۰/۵ حاصل شده است. شاخص روایی افتراقی یا فورنل لارکر نیز در همه متغیرها بالاتر از همبستگی متغیرها با هم در مدل بود. به این ترتیب

مدل‌های اندازه‌گیری از برازش مناسب برخوردار هستند. در بررسی برازش مدل ساختاری نیز میزان ضریب تعیین در متغیر رضایت زناشویی (۰/۲۷) و در شادکامی (۰/۳۳۱) است که نشان می‌دهد چند درصد تغییرات متغیر وابسته به متغیر مستقل بستگی دارد، این ضریب در متغیر رضایت زناشویی نزدیک به ۲۷ درصد، در شادکامی ۳۳ درصد است. شاخص هم‌خطی نیز کمتر از ۲/۵ به دست آمده است. نتایج اثرات کل، مستقیم و غیرمستقیم حاصل از مدل‌سازی در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. اثرات مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای پژوهش

اثرات	متغیر مستقل	مسیر	متغیر وابسته	ضریب استاندارد	میانگین استاندارد	خطای انحراف استاندارد	T	معنی‌داری	VAF
رضایت	آسیب و ضرر	←	رضایت زناشویی	-۰/۱۹۱	-۰/۱۹۹	۰/۰۵	۳/۴۷	۰/۰۰۱	-
	آسیب و ضرر	←	شادکامی	-۰/۱۷۴	-۰/۱۶۶	۰/۰۶۲	۲/۷۸	۰/۰۰۱	-
	خویش‌داری ناکافی	←	رضایت زناشویی	-۰/۲۰۹	-۰/۲۱۳	۰/۰۵۲	۴/۰۰۷	۰/۰۰۱	-
	خویش‌داری ناکافی	←	شادکامی	-۰/۱۹۹	-۰/۱۹۶	۰/۰۵۶	۳/۵۵	۰/۰۰۱	-
	شادکامی	←	رضایت زناشویی	۰/۳۵	۰/۳۴۶	۰/۰۶۸	۵/۱۴	۰/۰۰۱	-
	محرومیت هیجانی	←	رضایت زناشویی	-۰/۲۰۶	-۰/۲۱۱	۰/۰۶۲	۳/۳۰۵	۰/۰۰۱	-
	محرومیت هیجانی	←	شادکامی	۰/۰۰۵	-۰/۰۰۱	۰/۰۷۹	۰/۰۷۳	۰/۹۴۲	-
	میل به پیمان‌شکنی	←	رضایت زناشویی	۰/۲۵۱	۰/۲۴۹	۰/۰۶۳	۳/۹۸	۰/۰۰۱	-
	میل به پیمان‌شکنی	←	شادکامی	۰/۵۵	۰/۵۴۴	۰/۰۵	۱۰/۹۸	۰/۰۰۱	-
	آسیب و ضرر	←	رضایت زناشویی	-۰/۱۳	-۰/۱۴۱	۰/۰۵۵	۲/۳۹	۰/۰۱۷	-
مستقیم	آسیب و ضرر	←	شادکامی	-۰/۱۷۴	-۰/۱۶۶	۰/۰۶۲	۲/۷۸	۰/۰۰۶	-
	خویش‌داری ناکافی	←	رضایت زناشویی	-۰/۱۳۹	-۰/۱۴۶	۰/۰۸۲	۲/۶۹	۰/۰۰۷	-
	خویش‌داری ناکافی	←	شادکامی	-۰/۱۹۹	-۰/۱۹۶	۰/۰۵۶	۳/۵۵	۰/۰۰۱	-
	شادکامی	←	رضایت زناشویی	۰/۳۵	۰/۳۷۶	۰/۰۶۸	۵/۱۴	۰/۰۰۱	-
	محرومیت هیجانی	←	رضایت زناشویی	-۰/۲۰۸	-۰/۲۱۱	۰/۰۶۵	۳/۱۸	۰/۰۰۲	-
	محرومیت هیجانی	←	شادکامی	۰/۰۰۵	-۰/۰۰۱	۰/۰۷۵	۰/۰۷۳	۰/۹۴۲	-
	میل به پیمان‌شکنی	←	رضایت زناشویی	۰/۰۵۸	۰/۰۶	۰/۰۸۱	۰/۷۱۷	۰/۴۷۳	-
	میل به پیمان‌شکنی	←	شادکامی	۰/۵۵	۰/۵۴۴	۰/۰۵	۱۰/۹۸	۰/۰۰۱	-
	آسیب و ضرر	←	شادکامی	-۰/۰۶۱	-۰/۰۵۹	۰/۰۲۷	۲/۲۴	۰/۰۲۵	۰/۳۲
	خویش‌داری ناکافی	میانجی	رضایت زناشویی	-۰/۰۷	-۰/۰۶۸	۰/۰۲۴	۲/۹۲	۰/۰۰۴	۰/۳۳
مستقیم	محرومیت هیجانی	شادکامی	۰/۰۰۲	۰/۰۰۱	۰/۰۲۷	۰/۰۷۲	۰/۹۴۳	۰/۰۱	-
	میل به پیمان‌شکنی	شادکامی	۰/۱۹۲	۰/۱۸۹	۰/۰۴۳	۴/۴۷	۰/۰۰۱	۰/۸۲	-

بر اساس نتایج در جدول ۴ در مدل‌سازی معادلات ساختاری، اثرات کل همه مسیرها به جز محرومیت هیجانی بر شادکامی معنی‌دار است. همچنین تأثیر مستقیم آسیب و ضرر نسبت به بیماری بر رضایت زناشویی (۰/۱۳-)، آسیب و ضرر نسبت به بیماری بر شادکامی (۰/۱۷۴-)، خویش‌داری ناکافی بر رضایت زناشویی (۰/۱۳۹-)، خویش‌داری ناکافی بر شادکامی (۰/۱۹۹-)، شادکامی بر رضایت زناشویی (۰/۳۵)، محرومیت هیجانی بر رضایت زناشویی (۰/۲۰۸-) و میل به پیمان‌شکنی بر شادکامی (۰/۵۵) معنی‌دار به دست آمده است ($p \leq 0.05$). میزان t به دست آمده در مسیرهای مستقیم در مدل بالاتر از ۱/۹۶ است. تنها مسیر مستقیم میل به پیمان‌شکنی بر رضایت زناشویی (۰/۵۸) و محرومیت هیجانی بر شادکامی (۰/۰۰۵) غیرمعنی‌دار است. بر این اساس با افزایش شادکامی، رضایت زناشویی زنان افزایش می‌یابد همچنین با کاهش طرح‌واره‌هایی ناسازگار اولیه به جز محرومیت هم میزان شادکامی افزایش یافته و هم رضایت زناشویی زنان بیشتر می‌شود. علاوه بر این با بهبود میل به پیمان‌شکنی، شادکامی افزایش می‌یابد اما تغییر در میل به پیمان‌شکنی بر رضایت زناشویی تأثیر مستقیم معنی‌داری ندارد.

نتایج در جدول ۴ نشان داده است که ضرایب غیرمستقیم آسیب و ضرر نسبت به بیماری بر رضایت زناشویی با میانجی‌گری شادکامی، خویش‌داری ناکافی بر رضایت زناشویی با میانجی‌گری رضایت زناشویی و همچنین میل به پیمان‌شکنی بر رضایت زناشویی با میانجی‌گری شادکامی در مدل معنی‌دار است ($p < 0/05$) براین اساس اثر غیرمستقیم آسیب و ضرر نسبت به بیماری، خویش‌داری ناکافی و همچنین میل به پیمان‌شکنی بر رضایت زناشویی با میانجی‌گری شادکامی معنی‌دار است اما اثر غیرمستقیم محرومیت هیجانی بر رضایت زناشویی با میانجی‌گری شادکامی معنی‌دار به دست نیامده است. با توجه به میزان ضریب VAF که در مسیر آسیب و ضرر نسبت به بیماری و رضایت زناشویی برابر با ۰/۲۲ و در مسیر خویش‌داری ناکافی بر رضایت زناشویی برابر با ۰/۳۳ به دست آمده است می‌توان گفت میانجی‌گری شادکامی در مسیر طرح‌واره‌های آسیب و ضرر نسبت به بیماری و خویش‌داری ناکافی بر رضایت میانجی‌گری جزئی (بین ۰/۲ تا ۰/۸) است، به عبارت دیگر با کاهش طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه (آسیب و ضرر نسبت به بیماری و خویش‌داری ناکافی)، رضایت زناشویی در زنان افزایش می‌یابد اما با اضافه شدن شادکامی در این رابطه، تأثیر کاهش طرح‌واره‌ها بر زیادت‌ر شدن رضایت زناشویی افزایش نشان می‌دهد. نتایج اما نشان داده است که میزان ضریب VAF در تأثیر مستقیم میل به پیمان‌شکنی بر رضایت زناشویی برابر با ۰/۸۲ به دست آمده است. می‌توان گفت میانجی‌گری شادکامی در مسیر میل به پیمان‌شکنی بر رضایت زناشویی میانجی‌گری کامل (بالتر از ۰/۸) است. به عبارت دیگر با بهبود میل به پیمان‌شکنی در ابتدا شادکامی در زنان افزایش یافته و سپس رضایت زناشویی در آن‌ها زیادت‌ر می‌شود. براساس نتایج به دست آمده طرح‌واره محرومیت هیجانی مستقیماً رضایت زناشویی زنان را کاهش می‌دهد و اثرات غیرمستقیم آن از طریق شادکامی معنی‌دار نیست.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش نشان داد با افزایش شادکامی رضایت زناشویی زنان افزایش می‌یابد همچنین با کاهش طرح‌واره‌هایی ناسازگار اولیه به جز محرومیت هم میزان شادکامی افزایش یافته و هم رضایت زناشویی زنان بیشتر می‌شود. علاوه بر این با بهبود میل به پیمان‌شکنی، شادکامی افزایش می‌یابد اما تغییر در میل به پیمان‌شکنی بر رضایت زناشویی تأثیر مستقیم معنی‌داری ندارد. همچنین اثر غیرمستقیم طرح‌واره آسیب و ضرر نسبت به بیماری، خویش‌داری ناکافی و همچنین میل به پیمان‌شکنی بر رضایت زناشویی با میانجی‌گری شادکامی معنی‌دار است. همچنین میانجی‌گری شادکامی در مسیر طرح‌واره‌های آسیب و ضرر نسبت به بیماری و خویش‌داری ناکافی بر رضایت میانجی‌گری جزئی (بین ۰/۲ تا ۰/۸) است، به عبارت دیگر با کاهش طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه (آسیب و ضرر نسبت به بیماری و خویش‌داری ناکافی)، رضایت زناشویی در زنان افزایش می‌یابد اما با اضافه شدن شادکامی در این رابطه تأثیر کاهش طرح‌واره‌ها بر زیادت‌ر شدن رضایت زناشویی افزایش نشان می‌دهد و میانجی‌گری شادکامی در مسیر میل به پیمان‌شکنی بر رضایت زناشویی میانجی‌گری کامل (بالتر از ۰/۸) است. به عبارت دیگر با بهبود میل به پیمان‌شکنی در ابتدا شادکامی در زنان افزایش یافته و سپس رضایت زناشویی در آن‌ها زیادت‌ر می‌شود. براساس نتایج به دست آمده طرح‌واره محرومیت هیجانی مستقیماً رضایت زناشویی زنان را کاهش می‌دهد و اثرات غیرمستقیم آن از طریق شادکامی معنی‌دار نیست.

درهمین راستا (Dumitrescu and Rusu 2012) در مطالعه خود دریافتند که افزایش سطح رهاشدگی/بی‌ثباتی، محرومیت عاطفی، انزوای اجتماعی/بیگانگی، نقص/شرم، وابستگی/بی‌کفایتی، آسیب‌پذیری نسبت به طرح‌واره‌های آسیب یا بیماری، از خودگذشتگی، تائیدخواهی/پذیرش و منفی‌گرایی/بدبینی سطوح پایین رضایت زوجین را پیش‌بینی می‌کنند. Young and Brown (2001) معتقدند که زوجین دارای طرح‌واره‌های رها شدن و بی‌ثباتی احساس می‌کنند که شریک زندگی آن‌ها نیازهای حمایت عاطفی آن‌ها را برآورده نمی‌کند و افراد با طرح‌واره‌های محرومیت عاطفی و نقص معتقدند شریک زندگی آن‌ها عشق موردنیازشان را تأمین نمی‌کند و احساس بی‌ارزشی می‌کنند. طرح‌واره‌های انزوای اجتماعی/بیگانگی منجر به احساس انزوا و بی‌تفاوتی در زندگی مشترک می‌شود. افراد دارای طرح‌واره وابستگی/بی‌کفایتی احساس می‌کنند که برای انجام تمام مسئولیت‌های روزانه به شریک زندگی خود نیاز دارند و بدون آن‌ها قادر به انجام آن‌ها نیستند. طرح‌واره درخواست/تأیید نیز افراد را وادار کند تا برای جلوگیری از عصبانیت یا رها شدن توسط همسر به تأیید

همسر خود بپردازند. کسانی که طرح‌واره منفی‌گرایی/بدبینی دارند ممکن است به مؤلفه‌های منفی زندگی خود از جمله تعارض، سرزنش، مشکلات حل‌نشده یا خیانت توجه بیش‌ازحد داشته و جنبه‌های مثبت زندگی را نادیده بگیرند. همچنین Yiğit and Çelik (2015) دریافتند که حوزه طرح‌واره قطع ارتباط و طرد به‌طور منفی رضایت از رابطه را در زوج‌های متأهل پیش‌بینی می‌کند. طرح‌واره قطع ارتباط و طرد در افرادی که در دوران کودکی نتوانستند دلبستگی ایمن را با افراد مهم ایجاد نمایند در بزرگسالی به روابط بین‌فردی تعمیم می‌یابد که این امر مشکلات آن‌ها را در روابط عاشقانه و کاهش سطح رضایت زناشویی توضیح می‌دهد.

همچنین Shackelford et al. (2008) در پژوهش خود نشان می‌دهند که رضایت زناشویی پایین با احتمال پیمان‌شکنی ارتباط دارد. به‌گونه‌ای که عدم یا ناکافی‌بودن رضایت زناشویی به‌عنوان یکی از عوامل مهم در بروز پیمان‌شکنی مطرح می‌شود (Santos & Cerqueira-Santos, 2020؛ Isma & Turnip, 2019). در یک مطالعه طولی نیز ساله، (Hawkins 2005) and Booth and Booth دریافتند که افراد متأهل ناراضی شادی کمتری را تجربه می‌کنند. در همین راستا نتایج پژوهش‌ها شادکامی را به‌عنوان عامل پایدارکننده ازدواج معرفی می‌کنند (Thompson, 2019؛ Yadav & Srivastava, 2019). در تبیین یافته‌های به‌دست‌آمده می‌توان گفت با کاهش گرایش افراد به پیمان‌شکنی افراد نگرش مثبت‌تری نسبت به همسر خود داشته و در نتیجه با افزایش عواطف مثبت می‌توان انتظار داشت شادکامی افراد افزایش یابد و با افزایش شادکامی رضایت زناشویی افزایش یابد. همچنین می‌توان به این نکته اشاره نمود که میل به پیمان‌شکنی ایجادکننده عواطف منفی در افراد از جمله حس عذاب وجدان می‌باشد که با کاهش میل به پیمان‌شکنی، شادکامی و متعاقباً رضایت زناشویی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. از طرفی کاهش طرح‌واره‌های ناسازگار آسیب و ضرر نسبت به بیماری، منجر به کاهش عواطف منفی و نگرانی‌های فرد نسبت به بیماری می‌شود که این امر منجر به شادکامی و نهایتاً رضایت از زندگی می‌گردد. به‌عبارتی افراد دارای این طرح‌واره در ارتباط با سایرین به‌خصوص همسر خود نگران ابتلا به بیماری و آسیب و ضرر هستند و بدین‌منظور در تعاملات خود با چالش مواجه می‌باشند. لذا با کاهش این طرح‌واره تعاملات مطلوب منجر به شادکامی شده و از این طریق نیز رضایت زناشویی افزایش می‌یابد. همچنین در طرح‌واره خویش‌داری ناکافی افراد در کنترل تکانه‌ها و عواطف خود با مشکل روبه‌رو می‌باشند لذا می‌توان انتظار داشت با کاهش این طرح‌واره عواطف مثبت همچون شادی افزایش یافته و از این طریق رضایت زناشویی افزایش یابد. همچنین می‌توان انتظار داشت با توجه به اینکه این افراد در دستیابی به اهداف و موفقیت‌ها، دچار عدم‌تعهد می‌باشند با کاهش این طرح‌واره دستیابی افراد به موفقیت و اهداف خود تقویت شده و از این طریق با افزایش شادکامی، رضایت زناشویی نیز تحت تأثیر قرار گیرد.

همچنین نتایج پژوهش موئید آن است که با افزایش شادکامی، رضایت زناشویی زنان افزایش می‌یابد که در یک تبیین می‌توان علت آن را به افزایش عواطف مثبت در زنان نسبت داد. به‌عبارتی با افزایش شادکامی، افراد نسبت به زندگی مشترک خود حس مطلوب‌تری خواهند داشت. همچنین می‌توان به این نکته اشاره نمود که شادکامی و رضایت دوروی یک سکه می‌باشند چراکه رضایت زناشویی، احساس شادی، رضایت و لذتی است که فرد هنگام در نظر گرفتن تمام جنبه‌های فعلی زندگی مشترک تجربه می‌کند. همچنین نتایج نشان داد با کاهش طرح‌واره‌هایی ناسازگار هم میزان شادکامی افزایش می‌یابد چراکه طرح‌واره‌ها، باورهای غیرمنطقی، اغراق‌آمیز، غیرقابل‌انعطاف، نامعقول و مطلق‌گرایانه می‌باشند و بر رضایت زوجین تأثیر می‌گذارد. به‌عبارتی طرح‌واره‌ها منجر به شکل‌گیری انتظارات غیرمنطقی از ازدواج شده و عدم ارضای این انتظارات منجر به کاهش رضایت زناشویی می‌شود. همچنین طرح‌واره‌ها بر عملکرد ارتباطی زوجین تأثیر گذاشته و تعاملات آن‌ها را چالش‌زا می‌کند.

این پژوهش حاضر بین متأهل شهر اصفهان انجام شده است. لذا این نتایج قابل‌تعمیم به زنان متأهل سایر شهرها و به جامعه‌ی مردان متأهل نمی‌باشد. با توجه به اینکه یکی از متغیرهای این پژوهش میل به پیمان‌شکنی بود، همکاری و پاسخ به سؤالات پرسش‌نامه با شک، تردید و بدبینی و نوعی اجتناب، توسط افراد همراه بود که جمع‌آوری مطالب را تا حد زیادی با مشکل مواجه کرد. همچنین با توجه به نتایج به‌دست‌آمده پیشنهاد می‌شود باهدف افزایش رضایت زناشویی، مداخلات

مؤثر در زمینه کاهش میل به پیمان‌شکنی و بهبود طرح‌واره‌های آسیب‌ناهنجاری و ضرر و عدم خویشنداری در زنان متأهل صورت پذیرد.

منابع

- جودکی، اعظم (۱۴۰۰). اثربخشی درمان هیجان‌مدار به شیوه گروهی بر کاهش علائم افسردگی و استرس ادراک‌شده در زنان مواجه شده با خیانت همسر. *ایده‌های نوین روان‌شناسی*، ۹ (۱۳)، ۱۱-۱.
- کریمی، مریم، احمدی، صدیقه، و قبادی، سعید (۱۴۰۰). پیش‌بینی رضایت زناشویی براساس شادکامی و کیفیت زندگی در زوجین شهر تهران. *دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی*، ۲۲ (۱)، ۹۳-۱۰۲.
- Akool, S. (2017). *The effects of early maladaptive schemas on each partner's marital satisfaction: Mediating roles of perceived schema coping styles and perceived partner responsiveness*. A thesis submitted to the graduate school of social sciences of Middle East Technical University.
- Beck, A. T. (1979). *Cognitive therapy and the emotional disorders*. New York: International Universities Press.
- Çağ, P. & Yıldırım, İ. (2013). Relational and Personal Predictors of Marital Satisfaction. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 13-23.
- Chatav, Y. & Whisman, M. A. (2009). Partner schemas and relationship functioning: A states of mind analysis. *Behavior Therapy*, 40, 50-56.
- Crouch, E. & Dickes, L. (2016). Economic repercussions of marital infidelity. *International journal of sociology and social policy*. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/IJSSP-03-2015-0032/full/html>
- Dixon, M. T. (2020). *Exploring the Effects of Social Media Use and Avoidant Attachment Style on Marital Satisfaction and Cyber Infidelity* (Doctoral dissertation, Mercer University).
- Dumitrescu, D. & Rusu, A. S. (2012). Relationship between early maladaptive schemas, couple satisfaction and individual mate value: an evolutionary psychological approach. *Journal of Cognitive and Behavioral Psychotherapies*, 12(1), 63-76.
- Ellis, A. (1986). Rational-emotive therapy applied to relationship therapy. *Journal of Rational-Emotive Therapy*, 4, 4-21.
- Hawkins, D. N. & Booth, A. (2005). Unhappily ever after: Effects of long-term, low quality marriages on well-being. *Social Forces*, 84(1), 451-471.
- Heller, D. Watson, D. Ilies, R. (2004). The role of person versus situation in life satisfaction: a critical examination. *Psychological Bulletin*, 130, 574-600
- Hirschberger, G. Srivastava, S. Marsh, P. Cowan, C. P. & Cowan P. A. (2009). Attachment, marital satisfaction, and divorce during the first fifteen years of parenthood. *Personal Relationships*, 16, 401-420.
- Hunyady, O. Josephs, L. & Jost, J. T. (2008). Priming the primal scene: Betrayal trauma, narcissism, and attitudes toward sexual infidelity. *Self and Identity*, 7(3), 278-294.
- Huston, T.L. Caughlin, J.P. Houts, R.M. Smith, S.E. & George, L.J. (2001). The connubial crucible: Newlywed years as predictors of marital delight, distress, and divorce. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80, 237-252.
- Isma, M. N. P. & Turnip, S. S. (2019). Personality traits and marital satisfaction in predicting couples' attitudes toward infidelity. *Journal of Relationships Research*, 10.
- Karney, B.R. Bradbury, T.N. (1995). The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, method, and research. *Psychological Bulletin*, 118, 3-34.
- Kelly, E.L. Conley, J.J. (1987). Personality and compatibility: A prospective analysis of marital stability and marital satisfaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 27-40
- Kreider, R.M. Ellis, R. (2011). *Current Populations Reports*. U.S. Census Bureau; Washington, DC: 2011. Number, timing, and duration of marriages and divorce.

- Lavner, J. A. Karney, B. R. Williamson, H. C. & Bradbury, T. N. (2017). Bidirectional Associations Between Newlyweds' Marital Satisfaction and Marital Problems over Time. *Family process*, 56(4), 869–882.
- Lavner, J. A. Weiss, B. Miller, J. D. & Karney, B. R. (2018). Personality change among newlyweds: Patterns, predictors, and associations with marital satisfaction over time. *Developmental psychology*, 54(6), 1172–1185.
- Lusterman, D. D. (2005). Helping children and adults cope with parental infidelity. *Journal of clinical psychology*, 61(11), 1439-1451.
- Malouff, J.M. Thorsteinsson, E.B. Schutte, N.S. Bhullar, N. & Rooke, S.E.)2010). The Five-Factor Model of personality and relationship satisfaction of intimate partners: A meta-analysis. *Journal of Research in Personality*, 44,124–127.
- Nemeth, J. M. Bonomi, A. E. Lee, M. A. & Ludwin, J. M. (2012). Sexual infidelity as trigger for intimate partner violence. *Journal of Women's Health*, 21(9), 942-949.
- Nia, M. K. Ghiasi, M. Izadi, S. & Sarami Forooshani, G. R. (2015). Study early maladaptive schemas as predictors of marital dissatisfaction in India and Iran- Role of conditional schemas as a mediator and moderator. *Journal of Applied Environmental and Biological Sciences*, 5(11S), 590-597.
- Platt, R. A. Nalbone, D. P. Casanova, G. M. & Wetchler, J. L. (2008). Parental conflict and infidelity as predictors of adult children's attachment style and infidelity. *The American Journal of Family Therapy*, 36(2), 149-161.
- Sacco, W. P. & Phares, V. (2001). Partner appraisal and marital satisfaction: The role of self-esteem and depression. *Journal of Marriage and Family*, 63, 504-513.
- Santos, L. R. & Cerqueira-Santos, E. (2020). Infidelity, sexual and marital satisfaction and social skills among couples who have been betrayed. *Pensando familias*, 24(1), 67-78.
- Seligman, M. E. (2004). *Authentic happiness: Using the new positive psychology to realize your potential for lasting fulfillment*. Simon and Schuster.
- Sharaievska, I. Kim, J. & Stodolska, M. (2013). Leisure and marital satisfaction in intercultural marriages. *Journal of Leisure Research*, 45(4), 445-465.
- Stanley, S.M. Markman, H.J. Whitton, S.W.)2002). Communication, conflict and commitment: Insights on the foundations of relationship success from a national survey. *Family Process*. 41,659–675.
- Thompson, B. (2019). *Marital happiness and sexual behaviors of older adults* (Doctoral dissertation, Wichita State University).
- Thompson, L. (1988). Women, men, and marital quality. *Journal of Family Psychology*, 2, 95–100.
- Wang, C. C. D. King, M. L. & Debernardi, N. R. (2012). Adult attachment, cognitive appraisal, and university students' reactions to romantic infidelity. *Journal of College Counseling*, 15(2), 101-116.
- Yadav, S. & Srivastava, S. K. (2019). A study of marital satisfaction and happiness among love married couples and arrange married couples. *International Review of Social Sciences and Humanities*,9,624-631.
- Yeşiltepe, S. S. & Çelik, M. (2014). Evaluation of marital adjustment of teachers in terms of psychological well-being and some variables. *Elementary Education Online*, 13(3), 992–1013.
- Yiğit, İ. & Çelik C. (2015). *İlişki doyumunun erken dönem uyum bozucu şemalar, kişiler arası ilişki tarzları ve kendilik algısı açısından değerlendirilmesi*. Paper presented at VII. Işık Savaşır Clinical Psychology Symposium, Ankara
- Young, J. E. Klosko, J. S. & Weishaar, M. E. (2003). *Schema therapy: A practitioner's guide*. New York: Guilford Press.
- Young, J.E. & Brown, G. (2001). *Young schema questionnaire (special edition)*. New York, NY: Schema Therapy Institute.